گفت‌وگوی «ایران» با ایوب دهقانکار، دبیر علمی بیست‌وهشتمین دوره هفته کتاب

ضرورت هایی که کرونا گوشزد کرد

افزایش سقف خرید هر نفر به ۲۰۰ هزار تومان در «پاییزه کتاب»

مریم شهبازی
خبرنگار

این روزها شاهد برپایی دوره دیگری از هفته کتاب هستیم؛ رویدادی فرهنگی در عرصه نشر که از روز گذشته آغاز شده و تا سی ام آبان ماه نیز ادامه خواهد داشت. به‌همین بهانه طی گفت‌وگویی با ایوب دهقانکار، دبیر علمی بیست و هشتمین دوره هفته کتاب از چگونگی برنامه‌ریزی برای آن، بویژه با تکیه بر محدودیت‌هایی پرسیدیم که کرونا سبب شده است. این مسئول فرهنگی که مدیرعاملی مؤسسه «خانه کتاب و ادبیات ایران» معاونت فرهنگی ارشاد، به‌عنوان مجری برگزاری رویدادها و برنامه‌هایی همچون «نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران» و همچنین «طرح‌های تخفیف فصلی کتاب» را هم برعهده دارد معتقد است نباید امیدمان را از دست بدهیم چراکه با بررسی دقیق و برنامه‌ریزی می‌توان تهدید برآمده از کرونا را به فرصت‌هایی اثرگذار تبدیل کرد. او حتی از محدودیت‌های نشأت گرفته از این پاندمی به‌عنوان تلنگری یاد می‌کند که روند حرکت عرصه نشرمان را به‌سوی روزآمدسازی خود سرعتی قابل‌توجه بخشیده است؛ روندی که شاید در شرایطی عادی برای طی آن به زمانی حداقل ۱۰ ساله نیاز بود. جزئیات بیشتر درباره هفته کتاب و همچنین چگونگی برگزاری نمایشگاه مجازی کتاب را می خوانید.

■ شاهد برپایی بیست و هشتمین دوره هفته کتاب هستیم؛ آن‌هم در شرایطی که ماه‌هاست با محدودیت‌های ناشی از شیوع بیماری کرونا روبه‌رو شده‌ایم؛ شیوع و گسترش این پاندمی چقدر بر روند برپایی نشست‌ها و ویژه‌برنامه‌های دوره اخیر تأثیر گذاشته؟

به اعتقاد من ویروس کرونا به‌رغم همه محدودیت‌هایی که در عرصه داخلی و خارجی رقم‌زده آن‌قدر قوی نیست که موجب فراموشی ارزش‌ها و رویه‌های ما بویژه در عرصه‌های مهم فرهنگی شود. نه این‌که منکر اثرات مخرب آن شوم اما مسأله اینجاست که این بیماری همه‌گیر شیوه و روش‌ها را تغییر داده منتهی اصول همچنان پابرجا هستند. مهم‌ترین مصداق آن را هم می‌توان در ارتباط با نمایشگاه کتاب تهران دانست؛ به سبب شرایطی که ماه‌هاست گرفتار آن شده‌ایم امکان برگزاری شکل فیزیکی این رویداد علمی-فرهنگی حوزه نشر فراهم نشد هرچند که درنهایت با همراهی نمایندگان صنوف نشر تصمیم به برپایی شکل مجازی آن در ابعادی کوچک‌تر گرفتیم. اینجا اصل برای ما خود کتاب است و فیزیکی یا مجازی شدن نحوه عرضه و به نمایش گذاشتن آن فرع ماجرا به شمار می‌آید. در ارتباط با هفته کتاب هم با چنین نگاهی دست به برنامه‌ریزی زده و تمام هم‌وغم‌مان را بر اجرای هرچه بهتر این هفته گذاشته‌ایم.

■ در این شرایط همراهی سازمان‌ها و تشکل‌ها برای برگزاری بیست و هشتمین دوره چگونه بوده است؟

خوشبختانه حتی محدودیت‌های فعلی هم مانع همراهی تشکل‌ها و سازمان‌ها نشده و با استقبال خوبی روبه‌رو شدیم. در این‌بین استان‌ها به‌عنوان بخش مهمی از همراهان ما در برگزاری این هفته، مشارکت قابل‌توجهی نشان داده‌اند. درباره تشکل‌های مردمی و NGOها هم چنین شرایطی بوده است. اما ویژگی بارز برنامه‌های هفته کتاب سال جاری، برپایی غیرحضوری است که برای عموم علاقه‌مندان فرصتی برای بهره‌مندی آنان فراهم کرده است.

■ دسترسی مردم به این برنامه‌ها از چه طریقی است؟

پخش مجازی و حتی آنلاین این برنامه‌ها از طریق صفحات «خانه کتاب و ادبیات ایران» در شبکه‌های اجتماعی و فضای مجازی میسر خواهد بود؛ از آنجایی که در برگزاری بخشی از این برنامه‌ها، دیگر سازمان‌ها و تشکل‌ها هم ما را یاری رسانده‌اند؛ اغلب این نشست‌ها و جلسات از طریق صفحات آنها هم پخش خواهد شد. همه این موارد روزانه از طریق سایت خانه کتاب و ادبیات و همچنین رسانه‌ها اطلاع‌رسانی می‌شود. به‌گمانم تغییری را که این روزها در نحوه برگزاری برنامه‌های فرهنگی، حتی فراتر از هفته کتاب رقم خورده باید به‌پای محدودیت‌های ناشی از کرونا نوشت. اگر پیش‌تر تعداد محدودی از مردم فرصت بهره‌مندی از این ویژه‌برنامه‌ها را پیدا می‌کردند حالا شرایطی رقم خورده که همگان قادر به استفاده از آنها خواهند بود.

■ گذشته از شکل اجرایی هفته کتاب امسال، از لحاظ محتوایی هم در مقایسه با دوره‌های گذشته تغییری دیده می‌شود؟

بله، اتفاقاً تغییر بزرگی هم هست؛ امسال برنامه‌ریزی‌ها برای این هفته فرهنگی را مبتنی بر نیازسنجی کردیم؛ این‌که نشست‌ها مبتنی برچه اصولی باشد که بیش‌ازپیش موفق به جلب نظر مردم در تأمین خواسته‌های آنان بشویم. این کار را هم از طریق تشکیل کمیته محتوا پیش بردیم. البته طی سال‌های قبل هم با چنین نگاهی روبه‌رو بودیم؛ اما امسال جدیت بیشتری در این زمینه به خرج دادیم. طی برپایی کمیته‌ای که به آن اشاره شد از حضور تیمی از صاحب‌نظران و کارشناسان بهره گرفتیم تا برنامه‌های پیشنهادی از سوی سازمان‌ها، تشکل‌ها، انجمن‌ها و حتی افراد حقیقی و حقوقی را بررسی کنند و از این طریق موفق به انتخاب بهترین برنامه‌ها بشویم. البته تردیدی نیست که همه برنامه‌های مذکور خوب بودند چراکه حول محور کتاب شکل گرفته‌اند، منتهی به‌تناسب هفت روز هفته کتاب با همراهی اهالی کتاب و حتی خود پیشنهاددهندگان باید به‌ناچار دست به انتخاب میان خوب و خوب‌تر می‌زدیم. یکی از محورهایی که عمده برنامه‌ریزی‌های امسالمان متکی بر آن شد، در ارتباط با فناوری‌های نوین در حوزه نشر است. این اقدامی است که از مدت‌ها قبل از آغاز هفته کتاب برای تحقق آن از همراهی مؤسسه‌های پژوهشی و همچنین خود جامعه نشر کمک گرفته‌ایم. شیوه استفاده از استارتاپ‌های فرهنگی و فناوری‌های نوین در راستای روزآمدسازی نشر از جمله اهدافی هستند که در این زمینه روی آنها کارکرده‌ایم. حقوق نشر هم یکی دیگر از مواردی است که بخش قابل‌توجهی از برنامه‌های امسالمان را بر آن متمرکز کردیم.

■ بحث کپی رایت داخلی؟

بله، نه‌فقط جنبه داخلی آن، بلکه مباحث مرتبط با معاهده برن (قانون مشهور به کپی رایت) و جنبه بین‌المللی‌اش هم مدنظرمان بوده است. امیدوارم طی این شش روز باقی‌مانده از هفته کتاب موفق شویم گام مؤثری در این زمینه برداریم.

■ شیوع کرونا و محدودیت‌های نشأت گرفته از آن خواه‌ناخواه بخش قابل‌توجهی از فعالیت‌های ما، بویژه در حوزه کتاب را به فضای مجازی منتقل کرده است. این مسأله چقدر در شتاب گرفتن روزآمد کردن صنعت نشرمان بویژه از منظر شکل اجرایی مؤثر بوده؟

البته این مسأله تنها شامل حوزه کتاب نمی‌شود؛ اما اگر بخواهم به‌طور خاص در این رابطه صحبت کنم به گمانم محدودیت‌های ناشی از کرونا همچون تلنگری بر پیکر صنعت نشر و عرصه کتابمان بود. شیوع کرونا منجر شد که ضرورت همراهی و بهره‌گیری از تکنولوژی‌های نوین ارتباطی را بیش‌ازپیش جدی بگیریم. البته این دوره‌گذار بدون شرایط فعلی هم رخ می‌داد؛ اما محدودیت‌هایی که این بیماری رقم زد به آن سرعت قابل‌توجهی بخشید. آن‌چنان‌که اگر قرار بود طی یک دهه آینده متوجه ضرورت برگزاری مجازی نمایشگاه کتاب در کنار شکل فیزیکی آن شویم، کرونا همین امسال برپایی‌اش را رقم زد. در ارتباط با برخی اقداماتی که از ابتدای سال جاری در حوزه فروش کتاب‌های الکترونیکی و حتی تقویت تولید آنها شاهد بودیم نیز همین‌طور است. شاید جالب باشد بدانید آنقدر استقبال مردم از پویش «با کتاب در خانه» که نوروز ۹۹ برپا شد خوب بود که طی همان دوره کوتاه شاهد فروش بیش از ۲۳۶ هزار نسخه کتاب بودیم که آمار قابل‌توجهی به شمار می‌آید. به‌طورقطع درصورتی‌که دولت از امکان اختصاص یارانه بیشتری در حمایت‌های این‌چنینی برخوردار شود شاهد اثرگذاری هرچه بیشتر آنها خواهیم بود.

■ شرایط ماه‌های اخیر در عرصه جهانی نشر هم غافلگیری فعالان این عرصه را به‌دنبال داشت؛ آن‌چنان‌که به‌دنبال اجبار در لغو برپایی شکل فیزیکی نمایشگاه‌های بین‌المللی کتاب شاهد تلاش برای برگزاری مجازی آنها بودیم!

همین‌طور است؛ جالب‌تر این‌که حتی کشورهای پیشرفته هم به‌رغم برخورداری‌شان از امکانات و شرایطی بهتر از ما غافلگیر شدند و به تکاپو برای انتقال بخشی از فعالیت‌های صنعت نشر و عرصه کتاب به فضای مجازی افتادند. شرایط در عرصه جهانی هم به‌گونه‌ای است که همه کشورها در نقطه

ایبنا

شروع هستند، ما هم به‌عنوان عضوی از جامعه جهانی نشر در تلاش هستیم تا درباره برپایی مجازی نمایشگاه کتاب در زمره پیشتازان باشیم. در ارتباط با موضوع موردبحثمان، فعالیت‌های عرصه کتاب، بی‌تردید فضای مجازی فرصتی به نسبت برابر در اختیار مخاطبان قرار داده است. همین برنامه‌های هفته کتاب که آغازگر گفت‌وگوی ما شد در شکل فیزیکی‌اش تنها میزبانی تعداد بسیار محدودی از شرکت‌کنندگان را برعهده داشت؛ هم از جهت فضای محدود و هم اینکه به‌هرحال برای همه علاقه‌مندان امکان حضور در برنامه‌ها مهیا نمی‌شد. درباره نمایشگاه کتاب هم چنین شرایطی حکمفرما است؛ هیچ‌گاه برای عموم علاقه‌مندان فرصت بازدید از نمایشگاه فراهم نمی‌شود؛ بویژه در ارتباط با ایرانیان ساکن سایر کشورها. اما حالا که قرار به برپایی شکل مجازی آن شده هموطنانمان در اقصی نقاط جهان می‌توانند از تازه‌های نشر باخبر شده و حتی به لطف تفاهمنامه‌ای که با اداره پست منعقدشده قادر به خرید پستی آثار موردنظرشان از طریق پلتفرمی که اعلام می‌شود بشوند. شیوع کرونا تهدیدی را رقم‌زده که از دل آن با کارکارشناسی دقیق می‌توانیم به برخی فرصت‌ها هم دست پیدا کنیم.

■ همان‌طور که اشاره شد پیش‌تر نمایشگاه مجازی کتاب حتی مصداق خارجی هم نداشته و برای همه کشورها تجربه‌ای جدید محسوب می‌شود؛ با این حال شاهد برداشته شدن گام‌هایی طی ماه‌های اخیر در دیگر نقاط جهان بوده‌ایم. برای کاهش نقاط ضعف احتمالی در برگزاری نمایشگاه مجازی چه جایگاهی برای رصد اتفاقات مشابه قائل هستید؟

همان‌طور که خودتان هم اشاره کردید، برپایی مجازی نمایشگاه کتاب در همه دنیا تجربه تازه‌ای به شمار می‌آید و همگان نمایشگاه‌های کتاب را به شکل فیزیکی‌شان می‌شناختند. از همان ابتدای شیوع جهانی بیماری کرونا و تلاش کشورها برای حرکت به‌سوی نمایشگاه‌های مجازی، «خانه کتاب و ادبیات ایران» برای کسب تجربه در همه نمایشگاه‌های معتبر کتابی که به شکل مجازی برگزار شدند، شرکت کرد. تلاش کردیم تا حضورمان منفعلانه نباشد تا به اطلاعات بیشتری درباره ملزومات برپایی‌اش دست پیدا کنیم. تا امروز حتی نمایشگاه کتاب فرانکفورت که شکل فیزیکی‌اش را معتبرترین رویداد بین‌المللی عرصه نشر می‌دانند در عرصه مجازی چندان به اهدافی که مدنظر برگزارکنندگانش بوده نرسیده است. هرچند که به‌هرحال در تجربه‌های نخست وجود نقاط ضعف طبیعی است و بی‌شک ما هم از آن مبرا نخواهیم بود. هرچند که همه عزم‌مان را جزم کرده‌ایم تا نمایشگاهی پایین‌تر از سطح تجربه آنان برگزار نکنیم و چه‌بسا که حتی گامی فراتر از دیگر کشورها برداریم.

■ ماهیت فروشگاهی نمایشگاه کتاب تهران و تفاوتی که از این بابت با دیگر رویدادهای بین‌المللی شبیه خود دارد چقدر در برپایی شکل مجازی آن مؤثر خواهد بود؟

بی‌تأثیر نخواهد بود چراکه در عرصه جهانی با نمایشگاهی مشابه شکل فیزیکی نمایشگاه کتاب تهران روبه‌رو نیستیم؛ رویدادی با حجم بالایی از مراجعه‌کنندگان که نه‌تنها جنبه ویترینی، بلکه شکل فروشگاهی هم دارد. از همین رو طبیعی است که برگزاری مجازی این نمایشگاه هم متفاوت از موردهای خارجی آن و حتی بی‌همتا باشد. تا جایی که مطلع شده‌ایم و خودمان هم شاهد بوده‌ایم هیچ‌کدام از نمایشگاه‌های مجازی کتاب که برگزارشده‌اند فروشگاهی نبوده‌اند و تنها به جنبه نمایشگاهی و از سویی تبادل رایت کتاب و انعقاد تفاهمنامه‌ها محدود شده‌اند. البته برخورداری از بخش فروشگاهی ضعف نمایشگاه ما نیست؛ بلکه برآمده از نیازهای خاص نشر خودمان و شرایط حاکم بر صنعت نشر کشورمان است. از آنجایی که بخش قابل‌توجهی از گردش مالی این بخش صنعت مان متکی بر ۱۰ روز برگزاری فیزیکی نمایشگاه کتاب است در معاونت فرهنگی وزارت ارشاد تلاش کرده‌ایم تا از طریق برپایی شکل مجازی آن، بخشی از خسارت‌های واردشده را جبران کنیم.

■ در این بین نقش وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات هم به‌واسطه تأمین زیرساخت‌های برپایی نمایشگاه کتاب مجازی بسیار پررنگ خواهد بود؛ تا به امروز چقدر با مسئولان این وزارتخانه در تعامل بوده‌اید؟

نه‌فقط با این وزارتخانه به‌دلیل مهمی که اشاره کردید، بلکه با اداره پست هم نشست‌های مختلفی برگزار کرده و به تفاهم رسیده‌ایم. در ارتباط با بحث زیرساخت اینترنتی، پست، ترافیک اینترنتی و... هم به نقاط مشترکی رسیده‌ایم که البته همچنان جای بررسی و صحبت دارند. به‌عنوان نمونه شرکت ملی پست قول ارسال محموله‌های کتاب در کمترین زمان ممکن را داده تا علاقه‌مندان زمان زیادی چشم‌انتظار کتاب‌های خود نباشند. با این حال از آنجایی که این روزها درگیر برگزاری ویژه‌برنامه‌های هفته کتاب هستیم اجازه بدهید توضیحات بیشتر در خصوص سؤال شما را به اتمام این هفته موکول کنم.

■ هرچند که قرار شد توضیحات بیشتر به بعد از اتمام هفته کتاب موکول شود اما بگویید که برگزاری نمایشگاه مجازی کتاب چه تاریخی خواهد بود؟

اعلام زمان قطعی آن به بررسی‌های بیشتری نیاز دارد اما در تلاش هستیم تا به فاصله یک ماه بعد از پایان هفته کتاب شاهد برپایی نمایشگاه مجازی کتاب باشیم.

■ بازگردیم به برنامه‌های هفته کتاب، امسال عمده تمرکزتان بر خود اهالی کتاب و نشر بوده یا جامعه کتابخوان و عموم مردم را هم شامل شده؟

هر دو طیفی که در سؤالتان اشاره کردید جامعه هدف ما بوده‌اند؛ امیدوارم با توجه به شرایط خاص جامعه‌مان، چه از نظر مشکلات اقتصادی برآمده از تحریم‌ها و چه شرایطی که کرونا سبب شده موفق به دستیابی هرچه بیشتر به اهدافمان شویم. چه به‌عنوان زیرمجموعه‌ای از وزارت ارشاد و بخشی از حاکمیت و چه در جایگاه ستاد برگزاری هفته کتاب، مهم‌ترین رسالت خودمان را برقراری ارتباط میان دو طیفی که نام بردید به همدیگر می‌دانیم.

■ عملکرد همکاران خود در برپایی بیست‌وهفت دوره گذشته هفته کتاب را چطور ارزیابی می‌کنید؟

اگر هریک از دوره‌های پیشین هفته کتاب را به یک پله تشبیه کنیم؛ امروز اگر به روی بیست و هشتمین پله ایستاده‌ایم به سبب تلاش‌هایی است که متولیان قبلی انجام داده‌اند. هرچند که هنوز راه‌های نرفته بسیاری پیش روی‌مان قرار دارد که امیدوارم همکارانمان در سال‌های آینده نیز به بهترین شکل به آنها قدم بگذارند.

■ همزمان با هفته کتاب شاهد برپایی پانزدهمین طرح تخفیف فصلی کتاب نیز هستیم، از جزئیات و تغییرات پیش روی پاییزه کتاب هم بگویید.

باوجود محدودیت مالی، معاونت فرهنگی موفق به کسب اعتبار بیشتری برای برگزاری پاییزه کتاب شده تا از این طریق فرصت بیشتری برای بهره‌مندی مردم از یارانه‌های حمایتی در خرید کتاب و از سویی کمکی هرچند اندک در راستای گردش مالی کتاب‌فروشی‌ها و نشرمان فراهم شود. از همین رو سقف خرید هر یک از علاقه‌مندان که در تابستانه برابر با ۱۵۰ هزار تومان بود را به ۲۰۰ هزار تومان افزایش داده‌ایم. شاید در شکل فردی این میزان مبلغ قابل‌توجهی نباشد اما وقتی در بعد ملی به آن نگاه کنیم تأثیر مثبتی به‌جای خواهد گذاشت. طبق روال سال‌های گذشته روز کتاب‌گردی هم برگزار می‌شود؛ همچون شرایطی که برای پاییزه کتاب در نظر گرفته‌شده در روز کتاب گردی هم تسهیلاتی در نظر گرفته‌ایم تا دسترسی غیرحضوری مردم به کتاب‌فروشی‌ها راحت‌تر شود. طی پیگیری‌هایی که از طریق وزارت ارشاد و شهرداری داشته‌ایم در تلاش هستیم تا بلکه کتاب‌فروشان هم ازجمله مشاغلی قرار بگیرند که امکان دایر بودن آنها بعد از ساعت ۱۸ هم فراهم شود؛ شبیه معافیت‌هایی که در دیگر کشورها هم برای کتاب‌فروشان در محدودیت‌های کرونایی قائل هستند.

«من هم می‌آیم» به کتابگردی

روزی که احمد مسجد جامعی عضو شورای اسلامی شهر تهران ایده کتابگردی در یکی از روزهای هفته کتاب را در ذهن خود می‌پروراند شاید هرگز فکر هم نمی‌کرد این ایده اولیه و خام در آینده‌ای نزدیک به یک آیین و سنت حسنه پایدار در تقویم فرهنگی کشورمان تبدیل شود و هر سال در آخرین پنجشنبه هفته کتاب، آیین فرهنگی کتابگردی با حضور مسئولان، فعالان فرهنگی و اجتماعی و جامعه کتابخوان در سراسر کشور اجرا شود و تحرک و پویایی خاصی به کتابفروشی‌ها بدهد. در روزهای ابتدایی اجرای این طرح، احمد مسجد جامعی در ابتکاری جالب آخرین پنجشنبه هفته کتاب را روز کتابگردی نام نهاد و از همگان خواست تا با پیوستن به این پویش به کتابفروشی‌های سراسر کشور بخصوص کتابفروشی‌های کوچک رفته و از کتابفروشان، نویسندگان، مترجمان و پدیدآورندگان کتاب قدردانی کنند. دعوت و فراخوان فرهنگی این عضو شورای شهر تهران که مسئولیت‌های فرهنگی و اجرایی متعدد در سطح ملی دارد و زمانی سکاندار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بود و برای اهالی فرهنگ و هنر بویژه کتابخوان‌ها جایگاه ویژه‌ای دارد، از همان ابتدا با استقبال اهالی کتاب مواجه شد و بسیاری از فعالان این حوزه و حتی مردم عادی، احمد مسجد جامعی و همراهانش را در نخستین برنامه کتابگردی همراهی کردند و این حرکت نقطه آغازی شد که سال به سال پرشکوه‌تر از قبل برگزار شد و به تعداد افرادی که به این پویش مردمی می‌پیوندند اضافه شد. یکی از ویژگی‌های این طرح، قدرت بالای آن در جذب قشرهای مختلف جامعه است که ارزش مضاعفی برای موضوع کتاب و کتابخوانی در جامعه قائل هستند. همچنین افرادی که به نوعی با کتاب و کتابخوانی ارتباط دارند و علاقه‌مند شرکت در برنامه‌هایی با موضوع‌های اینچنینی هستند. شاید از همین رهگذر است که پویش کتابگردی از همان ابتدا به‌دلیل خودجوش بودن و مردمی بودن مورد استقبال اقشار مختلف از دانش‌آموز و دانشجویان تا چهره‌های فرهنگی و هنری قرار گرفت و باعث شد طی یک روز ویژه در سال به کتاب و کتابخوانی به‌عنوان مهم‌ترین شاخص توسعه توجه شود. دیدگاه اغلب مسئولان فرهنگی به این آیین فرهنگی حسنه همواره همراه با تشویق و حمایت بوده و هست و همین موضع حمایتی باعث فراگیر شدن هرچه بیشتر آن در سراسر کشور شده و روند رو به رشدی را تجربه می‌کند. هر سال گروه‌های تازه‌ای از اقشار جامعه با شعار «من هم می‌آیم» به پویش سراسری کتابگردی در هفته کتاب می‌پیوندند و این اتفاق خجسته در تاریخ رویدادهای فرهنگی کشورمان را باید به فال نیک گرفت و چشم امید به توسعه و پایداری آن داشت.

امسال همزمان با هفته کتاب و کتابخوانی، ۲ طرح ویژه اهالی کتاب را سرذوق می‌آورد

صدای پای طرح‌های حمایتی در کتابفروشی‌ها

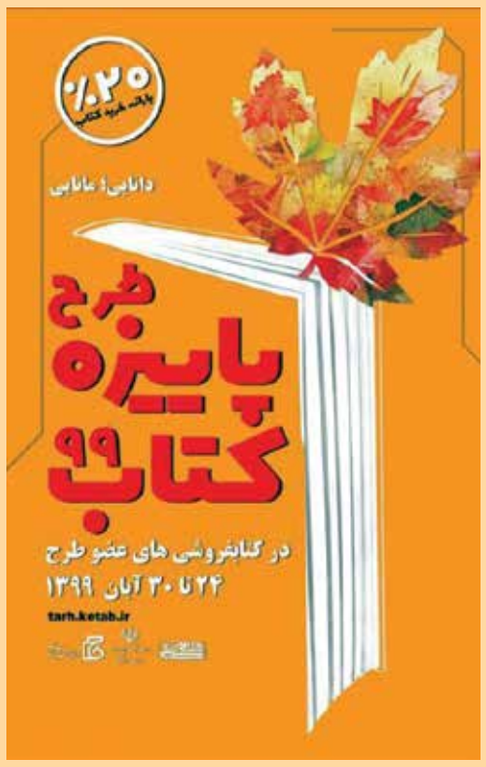

علی‌الله سلیمی
نویسنده و منتقد ادبی

کتاب‌وکتابخوانی، با آمدن میهمان ناخوانده‌ای به نام ویروس منحوس کرونا که تقریباً بسیاری از برنامه‌های فرهنگی و اجتماعی را با اختلال جدی مواجه کرده، بیش‌از سایر بخش‌ها آسیب دیده و در چنین شرایطی به‌طرح‌های حمایتی مسئولان فرهنگی و مردم به‌عنوان جامعه کتابخوان کشورمان بیش از هر زمان دیگری احساس نیاز می‌شود. طرح‌های حمایتی مانند «پاییزه کتاب» که با حمایت مسئولان فرهنگی و مشارکت صنف کتابفروشان اجرا می‌شود و تخفیف‌های قابل توجهی به خریداران کتاب در این ایام ارائه می‌دهد و باعث تشویق خریداران به تهیه کتاب‌های مورد علاقه‌شان در قالب این طرح می‌شود یا طرح «کتابگردی» که باز هم با تشویق و حمایت مسئولان فرهنگی و مشارکت اساسی صنف کتابفروشان و جامعه کتابخوان اجرا می‌شود و حرکت نمادین زیبایی را در یکی از روزهای هفته کتاب به نمایش می‌گذارد. هفته کتاب و کتابخوانی فرصتی برای حرکت‌های حمایتی از این دست است که اگر توسعه و تداوم یابد تا حدودی می‌تواند حال و روز کتاب و کتابخوانی را خوب کند.

تخفیف پاییزه کتاب به شما هم تعلق می‌گیرد

خیلی از ما معمولاً فهرست بلند بالایی از کتاب‌های مورد علاقه‌مان داریم که به دلایل مختلف، خرید آنها را به زمان‌های دیگری موکول کرده‌ایم. شاید درصدی از دلایل این به تعویق انداختن خرید کتاب‌های مورد علاقه‌مان به نداشتن وقت مطالعه برگردد اما مطمئناً درصد قابل توجهی از این مسأله به شرایط اقتصادی و قدرت خریدمان برمی‌گردد که به ناچار اولویت را به مایحتاج روزمره اختصاص می‌دهیم و خرید کتاب را می‌گذاریم به زمانی که سر برج، اندک پولی ته جیب‌مان مانده باشد. حالا اگر در این شرایط بشنویم کتابفروشی‌های شهر در محدوده زمانی مشخصی تخفیف‌های قابل توجهی به خریداران کتاب می‌دهند وضعیت طبعاً فرق می‌کند. می‌شتابیم که از این فرصت طلایی استفاده کنیم و حداقل بخشی از کتاب‌های مورد علاقه و فهرست کرده در ذهن‌مان را تهیه کنیم و برای مدتی هم که شده خوراک فکری خود را فراهم کرده باشیم. در این حال و هوا، شنیدن خبر اجرای طرح «پاییزه کتاب» که با تخفیف‌های قابل توجه به خریداران کتاب همراه است، مطمئناً برای بسیاری از علاقه‌مندان به کتاب و کتابخوانی بخصوص آنهایی که منتظر چنین فرصت طلایی هستند، خبری خوشایند و دلگرم کننده است، چرا که آنها می‌توانند با بهره‌گیری از تخفیف‌های ویژه این ایام، قفسه‌های کتابخانه خود را غنی‌تر کنند و برای مدتی خیال‌شان از بابت تهیه کتاب‌هایی که این روزها با گرانی کاغذ، گران‌تر هم شده است راحت باشد. طرح پاییزه کتاب در تداوم طرح‌های حمایتی و فصلی مسئولان فرهنگی کشور است که به طور همزمان دو گروه مرتبط با موضوع کتاب؛ کتابفروشان و خریداران کتاب را زیر چتر حمایتی خود قرار می‌دهد و رونق مضاعفی به بازار کتاب در کشورمان می‌بخشد. در این کارزار فرهنگی قابل ستایش و ستودنی، معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی وارد عمل شده و به منظور رونق بخشیدن به بازار کتاب و ترویج کتابخوانی، تسهیلاتی را در قالب یارانه خرید کتاب از طریق کتابفروشی‌های سراسر کشور، مستقیماً به خریداران کتاب پرداخت می‌کند. این اقدام فرهنگی حمایتگر که با هدف توسعه و ترویج فرهنگ کتاب و کتابخوانی و حمایت از صنعت نشر در شرایط کنونی صورت می‌گیرد، این روزها از جهات مختلف قابل توجه است و نکته اصلی به رکود بی‌سابقه در بازار کتاب ایران به خاطر شیوع ویروس کرونا بر می‌گردد که رمق چندانی برای این صنعت در کشورمان باقی نگذاشته است. بنابراین، اهمیت طرح‌های اینچنینی در شرایط حاضر و اوج شیوع ویروس کرونا که بیش از پیش به بازار کتاب ایران و وضعیت کتابخوانی در جامعه لطمه زده است، بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود و امید می‌رود امسال با تدابیر ویژه اجرا شود.